

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	29735 Економіка
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29735
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Понедільчук Тетяна Василівна, Півень Владислав Сергійович, Лук`янова Валентина Вячеславівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	27.09.2023 р. – 29.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/magistr/vidomist_pro_samocinuvannya_051_ekonomika_mag.pdf
Програма візиту експертної групи	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/magistr/programa_vizytu_29735.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

В регіоні сформовано попит на фахівців з економіки. ОП «Економіка» Одеського національного університету ім. І. Мечникова (далі ОНУ) має стійкі взаємовідносини з ключовими стейкхолдерами, що підтверджено підписаними угодами про співпрацю. ОП чітко структурована, логічно побудована, навчальне навантаження має рівномірний розподіл. ОП передбачає можливість формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії. Правила прийому на навчання за другим рівнем вищої освіти по ОП «Економіка» є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ОНУ. На ОП «Економіка» створені принципи академічної свободи та вимоги студентоцентричного підходу до зазначених у ОП цілей і програмних результатів навчання щодо методів, форм навчання та викладання дисциплін, наявна нормативна база внутрішніх документів, які регулюють та забезпечують освітній процес. Наявність в ОНУ чітких процедур та механізмів забезпечення і дотримання академічної доброчесності. НПП, які мають наукові ступені, забезпечується викладання 100% освітніх компонентів ОП. НПП в цілому відповідають освітнім компонентам ОП «Економіка», викладання яких вони забезпечують. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів. У ЗВО наявна потужна матеріально-технічна база. В ОНУ сформовано та діють певні процедури розробки, моніторингу та перегляду ОК ОП, враховуючи інтереси всіх учасників навчального процесу, враховуючи інтереси зовнішніх та внутрішніх зацікавлених сторін. Наявна система внутрішнього забезпечення якості ОНУ, університет має нормативне забезпечення, якого послідовно дотримується. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критеріям 1-9 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП підтримує стійкі взаємовідносини з ключовими стейкхолдерами. В удосконаленні змісту ОП приймають участь представники роботодавців, здобувачів, НПП, випускників ОП. ОП чітко структурована, логічно побудована, навчальне навантаження має рівномірний розподіл. Зручний та функціональний веб-сайт приймальної комісії ЗВО, що постійно оновлюється. Наявність внутрішніх положень, що чітко регламентують питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО. На ОП «Економіка» створені принципи академічної свободи та вимоги студентоцентричного підходу до зазначених у ОП цілей і ПРН, наявна нормативна база внутрішніх документів. Здобувачі ОП «Економіка» та НПП публікують результати власних досліджень в межах періодичних фахових видань ОНУ, збірниках тез. За умови публікації у виданнях, що індексуються провідними міжнародними наукометричними базами в ОНУ передбачена система преміювання та матеріального заохочення. Наявні приклади залучення студентів до міжнародних грантових проєктів. Укладено договір про подвійні дипломи. Здобувачі освітньої програми «Економіка» є обізнаними з критеріями оцінювання знань і формами проведення контрольних заходів за дисциплінами, які вивчаються. Всі нормативні документи, які регламентують процес проведення контрольних заходів, результати їх оскарження, критерії оцінювання розміщені на офіційному сайті університету. Також на сайті розміщені повнотекстові версії робочих програм. Політика й принципи академічної доброчесності активно популяризуються й регламентуються відповідними нормативними документами. Позитивною практикою є наявність відділу забезпечення якості вищої освіти. До реалізації ОП залучені НПП, які відповідають освітній та професійній кваліфікації спеціальності, ОП та тим ОК, які викладають, а також постійно підвищують кваліфікацію. Наявність в ОНУ власних сертифікаційних програм. Існує Центр мовної підготовки та мовної сертифікації. ЗВО співпрацює з роботодавцями регіону, професіоналами-практиками, залучаючи їх до проведення окремих аудиторних занять, долучаючи до практичної підготовки та перегляду ОП. У ЗВО існує дієва система стимулювання професійного зростання НПП. У ЗВО функціонує інноваційна віртуальна навчальна лабораторія «Industry 4.0», працює навчально-науковий центр лідерства в освіті. В ОНУ створена й діє чітка нормативна база щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Також у ЗВО створена система забезпечення якості освіти, функціонує відділ забезпечення якості освіти. На економічно-правовому факультеті, створена Дорадча експертна рада економіко-правового факультету. Роботодавці зацікавлені у підготовці висококваліфікованих фахівців й відповідно у працевлаштуванні. Академічна спільнота обізнана з культурою якості в ОНУ. Учасники освітнього процесу є обізнаними с процедурою перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат. ЗВО оприлюднює інформацію про ОП за всі роки існування.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Унікальність ОП «Економіка» (ОР магістр) виділена лише у вступній частині і змістом ОК обов'язкової частина НП. Рекомендації: проєктній групі розглянути доцільність внесення у наступній редакції ОП спеціальних компетентностей і ПРН. Абсолютна більшість ОК є малокредитними. Відсутність єдиного підходу для визначення кредитності вибіркового дисциплін. Рекомендації: розглянути можливість збільшення кількості кредитів на 1 ОК; стандартизувати кредитність вибіркового ОК, сформулювати і розмістити на сайті університету/факультету широкий каталог вибіркового дисциплін (до початку 2024-2025 н.р.). Положення про розробку навчальних, робочих навчальних планів на рівні ЗВО відсутні. Аудиторне навантаження в межах окремих ОК і навчальних тижнів нерівномірне. Рекомендації: розробити нормативні документи щодо розробки НП і РНП, стандартизувати кількість годин у межах ОК з прив'язкою до тривалості семестру, що дозволить формувати постійний семестровий розклад (до

початку 2024-2025 н.р.). Недостатня проінформованість здобувачів про безпосередню процедуру перезарахування результатів неформальної освіти. Рекомендація: гаранту ОП та НПП протягом 2023-2024 н.р. посилити інформування та взаємодію зі здобувачами щодо процедури такого перезарахування. Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП не носить систематичний характер і не оприлюднюються його результати. Рекомендації: залучати студентів-магістрів до НДР кафедри, факультету ЗВО систематично, оприлюднювати на офіційному сайті ЗВО повну і актуальну інформацію про НДР студентів. Залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять має не системний характер, на засадах волонтерства та особистісних зв'язків. Відсутня система рейтингування НПП. В ОНУ відсутні програми підвищення кваліфікації зорієнтовані на удосконалення педагогічної майстерності НПП. Рекомендації: систематизувати та розширити залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять; розробити систему рейтингування НПП; розробити заходи для підвищення педагогічної майстерності НПП. Забезпечення інклюзивного середовища в закладі має певні обмеження і не завжди спрямовується на різні групи людей з особливими освітніми потребами. Рекомендація: обладнати більшу кількість аудиторій відповідними засобами для людей з особливими освітніми потребами (з 2023-2024 н.р.). Відсутня практика опитування здобувачів в рамках застосовуваних форм і методів навчання, якості викладання, в рамках кожного ОК. Відсутня система контролю за усуненням зауважень, які були виявлені під час здійснення внутрішнього забезпечення якості освіти при перегляді ОП, та сформульованих під час попередніх акредитацій за різними рівнями вищої освіти. Рекомендації: запровадити практику опитування здобувачів щодо якості викладання кожного освітнього компонента. Розробити дієвий механізм контролю усунення зауважень під час моніторингу якості ОП, а також сформульованих під час попередніх акредитацій за різними рівнями вищої освіти (з 2023-2024 н.р.).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП корелюються з місією та стратегією ОНУ, які визначено у «Стратегічних пріоритетах розвитку ОНУ на 2020-2025 роки» (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>). Згідно стратегічних пріоритетів, стратегічна мета університету направлена на створення привабливого людиноцентричного освітнього і наукового середовища через розвиток власного потенціалу, досягнення лідерства у регіоні та міжнародне визнання для здійснення підготовки конкурентоспроможних, інноваційно орієнтованих фахівців. Цілі ОП «Економіка» підпорядковані стратегічним пріоритетам університету щодо надання високоякісних освітніх послуг та здійснення сучасних наукових досліджень. При цьому виділяються складові науково-дослідної та практичної роботи магістрів і спрямовані на розв'язування питань у галузі синтезу, аналізу структури і системи економіки, з подальшим практичним впровадженням досягнень у діяльність суб'єктів господарювання та державного управління.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП «Економіка» (ОР магістр) за спеціальністю 051 Економіка в ОНУ ім. І. Мечникова була започаткована у 2016 році і оновлювалась у 2020 та 2022 роках. Під час проведених зустрічей з роботодавцями, випускниками, здобувачами, НПП усі стейкхолдери підтвердили, що систематично приймають участь в удосконаленні змісту ОП. Зокрема, підтвердили свою активну участь у обговоренні проєктів освітньої програми через участь у засіданнях кафедри економіки та підприємництва). На сайті економіко-правового факультету (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/spetsialnosti-ta-spetsializatsii>) розміщено закладки на посилання на диск, де міститься проєкт ОП (редакція 2022 року) і таблиця пропозицій, розглянутих на засіданні кафедри 6 квітня 2022 року. У таблиці зазначено перелік пропозицій та внесених змін до ОП. П'ять пропозицій внесено гарантом і завідувачкою кафедри на основі консультування із відповідними групами стейкхолдерів (здобувачів ВО, НПП, науковцями та іншими). Одна пропозиція була внесена випускницею Я.П. Кесарь (підтвердила під час зустрічей). Разом з тим не зазначено чи були відхилені окремі пропозиції. На сайті факультету не вказано процедур подачі пропозицій, часових термінів, контактів щодо зворотного зв'язку (телефон тощо). Відповідну інформацію можна отримати на сайті ЗВО (Офіційні документи/Опис освітніх програм /Економіко-правовий факультет/Громадське обговорення ОП. Там же і розміщена Анкета для стейкхолдерів (при обговоренні 2022 року). Актуальна інформація розміщена на сайті випускової кафедри. Відповідно до Положення про освітні програми в ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-osvit-prog_2022.pdf) передбачено

моніторинг ОП, результати якого не менш як один раз на рік обговорюються на засіданнях навчально-методичної комісії та вченої ради відповідного факультету. За інформацією гаранта ОП Н.М. Крючковою (повідомлено під час акредитаційного візиту і підтверджено іншими учасниками зустрічі) у 2023 році результати моніторингу показали не доцільність оновлення ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У ЗВО підписано угоди про співпрацю з ключовими стейхолдерами. Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку економіки, а також регіонального контексту. В цьому ЄГ переконали відповіді на запитання учасників зустрічей: Ірина Мислицька, віце-президент Одеської регіональної торгово-промислової палати; Яна Кесарь, головний спеціаліст відділу зовнішньоекономічної та Інвестиційної політики Департаменту економічного розвитку Одеської міської ради; Ірина ПУГАЧОВА, заступник начальника відділу поширення статистичної інформації, комунікацій з користувачами та громадськістю Головного управління статистики Одеської області. Вони повідомили ЄГ про тісну співпрацю випускової кафедри шляхом організації зустрічей, підписання меморандумів про співпрацю, залучення до розробки стратегії розвитку Одеської області тощо. У т.ч. залучення магістрів під час проходження виробничої практики та подальше працевлаштування (Я. Кесарь є випускницею даної ОП). Представники бізнесу (Андрій Путіхов, керівник Центрального відділення ПАТ «МТБ Банк» у м. Чорноморськ; Наталія Пугачова, Начальник фінансового відділу ТОВ «Телекард-Прилад»; Ілля Давидович, Forensis-консультант компанії Deloitte; Юліана ПАРАМОНОВА, економіст, Компанія «Антей») також підтвердили плідну роботу магістрів та НПП кафедри економіки та підприємництва. Стейхолдери надавали пропозиції особисто або шляхом заповнення анкет. За інформацією гаранта ОП Н. Крючковою, при проектуванні та удосконаленні ОП враховано досвід аналогічних програм закладів-партнерів Одеського національного університету ім. І. Мечникова. Конкретні приклади, а також фактів вивчення досвіду аналогічних освітніх програм вітчизняних та іноземних ЗВО підтверджено шляхом вивчення додаткових документів, одержаних у відповідь на запит ЄГ (протокол засідання випускової кафедри).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт для другого рівня (магістр) зі спеціальності 051 Економіка затверджено у березні 2020 року. Редакція ОП 2020 року була приведена у відповідність Стандарту ВО. Редакція ОП 2022 року повністю відповідає Стандарту ВО в усіх її складових (в т.ч. переліку компетентностей і програмних результатів навчання). Жодних додаткових спеціальних компетентностей чи ПРН для розкриття унікальності ОП не було внесено. Як особливість ОП «Економіка» виділено: містить значну складову науково-дослідної та практичної роботи магістрів як самостійного дослідження, так і в наукових групах, які працюють над широким колом питань у галузі синтезу, аналізу структури і системи економіки, з подальшим практичним впровадженням досягнень у діяльність суб'єктів господарювання та державного управління. Унікальним є набір освітніх компонентів обов'язкової частини НП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП має стійкі взаємовідносини з ключовими стейхолдерами, що підтверджено підписаними угодами про співпрацю. В удосконаленні змісту ОП приймають участь представники роботодавців, здобувачів, НПП, випускників ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Унікальність ОП «Економіка» (ОР магістр) виділена лише у вступній частині ОП і змістом освітніх складових обов'язкової частини навчального плану. Рекомендації: Проектній групі розглянути доцільність внесення у наступній редакції ОП спеціальних компетентностей і ПРН для підкреслення унікальності ОП

Рівень відповідності Критерію 1.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 1.1, 1.2 та 1.3, має певну узгодженість за підкритерієм 1.4: цілі програми відповідають стратегічним пріоритетам закладу, при їх визначенні, а також освітніх компонентів НП враховуються позиції здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів, тенденції розвитку спеціальності, галузевий та регіональний аспект. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 1 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Економіка» ОНУ (ОР магістр) становить 90 кредитів ЄКТС. Навчальним планом передбачені 11 обов'язкових ОК за ОП 2022 року які включають 3 ОК загальної підготовки (10 кредитів ЄКТС або 11,1 %), 8 ОК професійної підготовки (29 кредитів ЄКТС або 32.2 %), виробничу і переддипломну практики (по 4.5 кредити ЄКТС або 10 %) та кваліфікаційну роботу (14 кредитів ЄКТС або 15,5 %). Обсяг вибіркових дисциплін ОП складає 28 кредитів ЄКТС (31,1 %). Аналіз ОП різних років показав, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для другого (магістр) рівня вищої освіти. Разом з тим абсолютна більшість ОК є малокредитними (3 або 4 кредити і лише 1 ОК11 передбачає 6 кредитів), як результат велика кількість точок семестрового контролю, незначна кількість тем у межах дисципліни (6-7 тем згідно РПНД). Проходження переддипломної практики та виконання кваліфікаційної роботи на 2 курсі здійснюється протягом другої половини дня (зазначено у НП 2022 року) і не враховується при визначенні зведеного бюджету часу і тижневого навантаження. Наявність виробничої переддипломної практики обсягом по 4,5 кредити кожна і відсутності у НП ОК обов'язкового та вибіркового блоку, які мають кратність 0,5 кредита, це ускладнює одержання відповідно 60 і 30 кредитів ЄКТС на 1 і 2 році навчання, як зазначено у Зведеній таблиці НП 2022 року (перерозподіл кредитів ОК14 кваліфікаційна робота – відповідно до п. 2.2. ОП – Структурно-логічна схема ОПП).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

При ознайомленні зі змістом та логікою побудови ОП та її навчального плану ЕГ робить такі висновки. ОП побудована логічно, усі ОК взаємопов'язані і дозволяють досягти цілей і ПРН, відповідаючи загальним та фаховим компетентностям. Але структурно-логічна схема ОПП, подана у п.2.2. ОП не відображає логічних зв'язків між дисциплінами. Обов'язкова частина ОП «Економіка» включає два цикли, що передбачають набуття здобувачами відповідних компетентностей: 1) з метою повного забезпечення набуття здобувачами компетентностей і ПРН відповідно до Стандарту ВО зі спеціальності 051: - виділено блок загальної підготовки – ОК2 Сучасні економічні теорії і актуальні проблеми економічної політики та ОК3 Ділова іноземна мова (англійська); - введено ОК, що забезпечують фахові компетентності та ПРН – ОК4-ОК11; 2) для забезпечення компетентностей і ПРН, що відповідають специфіці ОП: - виділено специфічні дисципліни, які відповідають орієнтації ОП: функціонування економічних суб'єктів та інститутів державного управління – ОК 8 Соціальна економіка та соціальне підприємництво; сучасні та інноваційні методи і технології здійснення та управління господарською діяльністю – ОК 6 Управлінський капітал, ОК 10 Міжорганізаційні мережі в економіці та управлінні; базові теоретичні та практичні знання сучасної мікро-, макро-, мезо-, мега- економіки – ОК5 Індустріальна економіка та індустріальна політика, ОК 11 Економічна політика і стратегії розвитку; володіння сучасними інформаційними технологіями, ефективне управління ресурсами та інформаційними потоками – ОК4 Сучасні методи статистичного аналізу ефективності бізнесу, ОК7 Сучасні інформаційні технології у дослідженні соціально-економічних процесів та прикладної статистики, ОК 9 Моделювання та прогнозування економічних та соціальних процесів на основі статистичних баз даних; - запропоновано здобувачам для поглиблення спеціалізації 4 блоки вибіркового фахових дисциплін (8 ОК, 28 кредитів); 3) для формування індивідуальної траєкторії здобувача, формування громадської позиції, світогляду, посилення теоретичних і фахових компетентностей: - передбачено можливість вибору дисциплін із переліку ОК інших освітніх програм ОНУ.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 051 «Економіка». Програма дає змогу здобувачам опанувати теоретичні знання та отримати практичні навички з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» та не перешкоджає ОНУ включати дисципліни з набуття та вдосконалення загальних та спеціальних компетентностей (у т.ч. у вибіркового блоці передбачено одну дисципліну загальної підготовки і сім дисципліни професійної підготовки).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Відповідно до ст. 62 п.1 абз.15 вимог Закону України «Про вищу освіту» в університеті розроблене і діє Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін, 2019 рік (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polz-pravaabitur.pdf>), яке визначає права здобувачів в ЗВО на вибір навчальних дисциплін у межах відповідної освітньої програми та навчального плану в обсязі, що становить не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. ЕГ зазначає, що в ОП 2020 та 2022 років частка вибіркових дисциплін в структурі освітньої складової складала відповідно 27,8 % та 31,1 % (або 25 і 28 кредитів ЄКТС). Остання редакція ОП 2022 року передбачає, що здобувач може обирати 8 дисциплін із 4 каталогів (відповідно 4 на 1 курсі і 4 на 2 курсі). Каталоги вибіркових дисциплін, які рекомендовано здобувачам ОП «Економіка» (ОР магістр) розміщено на сайті економіко-правового факультету, закладка Освітній процес (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/dystsypliny>). Запис на блок дисциплін, відповідно до Положення, здійснюють здобувачі надаючи у деканат заяву відповідним переліком (у т.ч. дисципліни, які не включено до конкретного каталогу даної ОП). Під час зустрічей здобувачі підтвердили реалізацію свого права вибору дисциплін. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів вищої освіти другого рівня забезпечується шляхом складання індивідуального плану підготовки (також здобувачі самостійно обирають бази практики і теми кваліфікаційної роботи). На запит ЕГ були надані індивідуальні плани та заяви здобувачів різних курсів, що підтверджує дотримання процедур формування індивідуальної траєкторії здобувачів за даною ОП. Разом з тим, процедура формування індивідуального плану здобувачів даної ОП ускладнена через неврегульованість окремих аспектів: відсутність широкого переліку вибіркових дисциплін у відкритому доступі на сайті університету/факультету/кафедри; відповідно до НП освітньої програми «Економіка» 2022 року вибіркові ОК на першому курсі мають бути 4 кредитними, а на другому 3 кредитними, але наявні на сайті ЕПФ каталоги містять дисципліни обсягом 4 і 3,5 кредити; рекомендовані на 2023 рік каталоги 1,2 і 3 містять силабуси лише по 3 дисципліни (вибір відповідно однієї, двох і однієї дисципліни).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У ЗВО розроблено нормативну базу щодо організації практичної підготовки здобувачів: Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennyaapraktika/polozennya_praktika2022.pdf). Графіком навчального плану передбачено виробничу і переддипломну практики (обсягом по 4,5 кредити ЄКТС). Зміст, завдання та результати практик визначені у програмах практики, які розроблені кафедрою економіки та підприємництва. Для проходження виробничої практики укладено договори з підприємствами та організаціями (<https://drive.google.com/drive/folders/1VmwWEsgPCJD2iWRnccNFrSHRa4MGBYQi>). Метою виробничої практики визначено «узагальнення і вдосконалення здобутих здобувачами фахових компетентностей (знань, практичних умінь та навичок), набуття професійного досвіду та формування готовності до самостійної трудової діяльності, а також збирання матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи магістра» (відповідно до програми практики, яка міститься у ЗСО). Аналіз тематики і переліку питань у змісті кваліфікаційних робіт, захищених у 2022 році і розміщених у репозитарії наукової бібліотеки ОНУ свідчить про теоретичну спрямованість кваліфікаційних робіт і розгляд питань макро- і мезорівня. Жодна кваліфікаційна робота 2022 року не присвячена проблемам конкретного підприємства (і не відповідає рекомендованому переліку, зазначеному у Методичних вказівках, який теж не містить питань конкретизованих до рівня підприємства). Переддипломна практика передбачає проведення наукових досліджень в рамках тематики кваліфікаційної роботи магістра, написання та публікація наукових статей, тез доповідей для участі у конференціях. Відповідно до Методичних вказівок щодо виконання кваліфікаційної роботи магістра, а саме критеріїв оцінювання (с. 23-24), рівень «А» і «В» передбачає, що окремі результати наукового дослідження апробовано у наукових публікаціях (статтях, тезах) та доповідях на науково-практичних конференціях. Ні вступ чи список використаних джерел, кваліфікаційних робіт, захищених у 2022 році не містить посилання на наукові праці здобувачів. У Збірнику тез доповідей студентів, аспірантів здобувачів ЕПФ у 2022 році розміщено лише 1 праця – студентка Парамонова Ю.В. Звіт із переддипломної практики ст. Парамонової Ю.В. включає повний текст і ще 2 наукових праць. Рекомендуємо переглянути зміст і доцільність виробничої практики на предмет усунення невідповідності існуючій практиці написання кваліфікаційної роботи магістра. Розміщувати реквізити опублікованих праць здобувачів у вступі чи списку використаних джерел.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Економка» передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. Зокрема, в навчальний план підготовки здобувачів включено такі освітні компоненти як: ОК6 Управлінський капітал, ОК8 Соціальна економка та соціальне підприємництво, ОК10 Міжорганізаційні мережі в економіці та управлінні, опанування яких сприяє формуванню різноманітних соціальних навичок. У ЗВО функціонує Центр лідерства. Під час спілкування з представниками студентського самоврядування було проінформовано, що у ОНУ систематично проводяться різноманітні заходи культурного, спортивного та інших напрямів працюють волонтерські групи (це підтверджується інформацією із офіційного сайту ЗВО і сторінок у соціальних мережах). Разом з тим жоден із здобувачів ОП «Економіка» (ОР магістр) не зміг підтвердити свою участь у таких заходах. Один із здобувачів проінформував ЕГ лише про свій виступ на науковій конференції. На сайті кафедри економіки та підприємництва відсутні дипломи і сертифікати здобувачів, які засвідчували б їх участь у різноманітних конференціях, семінарах, конкурсах, стажуваннях, круглих столах, а також в інших заходах як в Україні, так і закордоном. Найкращою практикою була б залученість усіх здобувачів ОП «Економіка» у ОНУ.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг навчального навантаження здобувача встановлюється в академічних годинах. Співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОП з фактичним навантаженням здобувачів здійснюється у кредитах ЄКТС (30 год). Опитування здобувачів засвідчило, що їм вистачає часу для виконання індивідуальних робіт та для самостійної роботи. Навчальне навантаження за ОП майже рівномірно розподілено у 1-му і 2-му семестрі 1-го курсу навчання (30 кредитів протягом кожного семестру, 15,6 і 16 аудиторних годин). Відповідно, у 3 семестрі аудиторне навантаження складає 12,5 годин, інший час відведено на проходження переддипломної практики і написання кваліфікаційної роботи. Подібне розподілення навчального навантаження здобувачів не суперечить Положенню про організацію освітнього процесу (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf). Положення про розробку навчальних, робочих навчальних планів на рівні ЗВО відсутнє. Згідно Положення аудиторне навантаження для магістрів має складати не більше 15 годин. Час самостійної роботи має бути 65-67 % годин для 2 рівня ВО (магістр). У навчальному плані ОП «Економіка» аудиторне навантаження чітко відповідає цим нормам і складає 33,3 % по усім дисциплінам за рахунок коригування загальної величини аудиторного навантаження по окремих дисциплінам і одержанні не цілої частини аудиторних занять у межах окремих ОК (для 3-х кредитних дисциплін від 1,7 до 2,5 годин тижневого аудиторного навантаження, для 4-х кредитних відповідно від 2,2 до 2,7 годин). Це призводить до нерівномірності розподілу аудиторного навантаження як у межах окремих ОК так тижневого навантаження по студентам, а також ускладнює чи навіть унеможливує розробку постійного семестрового розкладу (розміщений на сайті ЕПФ розклад дійсний на 3-4 тижні). Відповідно до результатів опитування здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка (інформацію подано на сторінці Центру забезпечення якості освіти – <https://onu.edu.ua/uk/geninfo/tsentr-zabezpechennia-iaкости-osvity>), здобувачі підтвердили задоволеність рівнем наданих освітніх послуг, забезпеченість вільного вибору дисциплін та іншими аспектами освітньої діяльності ОНУ. Разом з тим перелік питань у анкеті є дуже вузьким і включає лише 6 питань. У 2022-2023 н.р. році 80 % здобувачів підтвердили повну задоволеність власним запитам щодо ОП. Рекомендується розробити внутрішнє Положення щодо розробки навчальних і робочих навчальних планів, стандартизувати кількість годин у межах ОК з прив'язкою до тривалості семестру, що дозволить формувати постійний семестровий розклад.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів на другому рівні вищої освіти за дуальною формою на ОП «Економіка» не здійснюється. Поряд з цим у ОНУ досі не створено належну нормативну базу – відсутні документи щодо особливостей даної форми здобуття освіти. Хоча під час зустрічі ЕГ з керівництвом ЗВО було проінформовано, що така робота уже розпочата і є зацікавленість бізнесових структур, але для технічних спеціальностей.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП чітко структурована, логічно побудована, навчальне навантаження має рівномірний розподіл. ОП передбачає можливість формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Абсолютна більшість ОК є малокредитними. Проходження переддипломної практики та виконання кваліфікаційної роботи на 2 курсі здійснюється протягом другої половини дня (зазначено у НП 2022 року) і не враховується при визначенні зведеного бюджету часу і тижневого навантаження. Відсутність єдиного підходу для визначення кредитності вибіркових дисциплін (4 на 1 курсі і 3 на 2 курсі в межах даної ОП). Рекомендації: Розглянути можливість збільшення кількості кредитів на 1 ОК (особливо блоку обов'язкових дисциплін); стандартизувати кредитність вибіркових ОК, сформувавши і розмістити на сайті університету/факультету широкий каталог вибіркових дисциплін (до початку наступного навчального року). Положення про розробку навчальних, робочих навчальних планів на рівні ЗВО відсутні. Аудиторне навантаження в межах окремих ОК і навчальних тижнів нерівномірне. Рекомендації: Розробити нормативні документи щодо розробки навчальних і робочих навчальних планів, стандартизувати кількість годин у межах ОК з прив'язкою до тривалості семестру, що дозволить формувати постійний семестровий розклад (до початку наступного навчального року). Написання кваліфікаційної роботи не потребує виробничої практики у наявному сьогодні змісті. Рекомендації: Переглянути зміст і доцільність виробничої практики на предмет усунення невідповідності існуючій практиці написання кваліфікаційної роботи магістра. У ОНУ не створено належну нормативну базу – відсутні документи щодо особливостей дуальної форми здобуття освіти. Рекомендації: Розглянути доцільність формування нормативної бази щодо особливостей провадження дуальної форми освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 2.2, 2.3, 2.6, 2.7, має певну узгодженість за підкритеріями 2.1, 2.4, 2.5 і 2.9: обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства; освітні компоненти, включені до ОП складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 051 «Економіка»; структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії; обсяг усіх освітніх компонентів є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Враховуючи всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також чинників, які визначають специфічні умови реалізації ОП, експертна група вважає, що ОП загалом відповідає критерію 2 при наявності недоліків; робоча програма та нормативні документи ЗВО щодо проходження виробничої практики та методичні вказівки щодо написання кваліфікаційної роботи мають певні неузгоджені положення, аудиторне навантаження за окремими освітніми складовими не формалізовано, наявність малокредитних дисциплін, відсутність нормативної бази впровадження дуальної форми освіти. Виявлені недоліки цілком можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до ОНУ розроблені відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України. Правила прийому розміщено у вільному доступі на сайті приймальної комісії закладу (<http://vstup.onu.edu.ua/vstupna-kampaniia/pravyyla-priyomu-do-onu>). Варто відзначити зручність та функціональність даної веб-сторінки, а також наявність телеграм чат-боту PRO_ONU_bot, що покликається допомогти потенційним вступникам розібратися з відповідними Правилами прийому. У Правилах наведено загальні положення умов прийому до ОНУ на навчання для здобуття вищої освіти, джерела фінансування здобуття вищої освіти в ОНУ, ліцензовані обсяги прийому, строки прийому заяв та документів, конкурсного відбору та зарахування на навчання, безпосередній порядок прийому заяв, спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти, публікація рейтингових списків та рекомендацій до зарахування. Під час відеозустрічі заступник голови приймальної комісії Ніколаєва М. наголосила на загалом успішному проведенні вступної кампанії в 2023 р., попри виклики воєнного стану. Також гарантом ОП Крючкова Н. була зазначена інформація, що на дану

ОПП вступають здобувачі, які здобули ступінь бакалавра в іншому ЗВО, що свідчить про доступність інформації про освітню програму для зацікавлених сторін. Під час аналізу Правил прийому до закладу у 2023 році ЕГ дискримінаційних положень не виявила.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У 2023 р. для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 та НРК7 зараховувалися бали єдиного вступного іспиту та єдиного фахового вступного випробування, що цілком відповідає Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 р., затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276. Спеціальними умовами участі у конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 або НРК7 є участь у конкурсному відборі на навчання за результатами співбесіди з іноземної мови замість ЄВІ та/або фахового іспиту замість ЄФВВ у випадках, чітко визначеними Правилами прийому. При вступі на основі ОКР спеціаліст та ОС магістр здобувач складає іспит з іноземної мови та вступний іспит зі спеціальності в екзаменаційних комісіях ЗВО. Вступне випробування проводиться у формі письмового екзамену за затвердженою програмою, яка затверджується на засіданні вченої ради та оприлюднюється на офіційному сайті університету (<http://vstup.onu.edu.ua/vstupna-kampaniia/prohramy-i-rozklad-vstupnykh-isytyv>). Аналіз програми вступного випробування експертною групою показав, що фахове вступне випробування за спеціальністю 051 «Економіка» має на меті з'ясувати рівень знань, умінь та компетенції абітурієнтів з економіки, розуміння ними соціально-економічних процесів, вміння визначити тенденції розвитку національної і світової економіки в сучасних умовах; визначити їхню готовність до засвоєння ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюються: Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І.Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/mobility.pdf>), та Положенням про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності в ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Polozhennya-kredity.pdf>). Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність визначає цілі та завдання академічної мобільності, способи реалізації права на академічну мобільність, види та форми академічної мобільності, їх загальні принципи, права та обов'язки учасників відповідної мобільності. Положення про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програми академічної мобільності в ОНУ імені І.І. Мечникова регламентує порядок визнання результатів навчання з навчальних дисциплін та оцінювання результатів навчання й переведення оцінок за умови різного шкалювання. ЕГ констатує, що в цілому правила є чіткими, зрозумілими, в повній мірі відповідають Конвенції та є доступними для всіх учасників освітнього процесу (визначені Положення згруповані на офіційному сайті ЗВО у вкладці «Офіційні документи», <https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). Здобувачка 1 курсу магістратури спеціальності «Економіка» І. Гришич у 2 семестрі 2022-2023 н.р. реалізовувала академічну мобільність в University of Tübingen (Німеччина). Під час відеозустрічі здобувачка наголосила на зрозумілій та чіткій процедурі перезарахування відповідних кредитів, підкреслила на відсутності складнощів у власному досвіді академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-neformal-osvita.pdf>). Визнання результатів неформального навчання особи Університетом передбачає такі процедури: подання здобувачем заяви щодо визнання; ідентифікацію задекларованих у письмовій формі здобувачем результатів неформального навчання, які підлягають оцінюванню університетом; прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачу відповідних освітніх компонентів освітньої програми або відмову у визнанні. У той же час, у Положенні відсутня деталізована процедура визнання результатів неформальної освіти, що відповідають окремим темам і модулям у межах ОК. Під час відеозустрічі здобувачі виявили обізнаність з поняттям неформальної освіти та розповіли про залученість до неї. У той же час, у звіті про самооцінювання наведено інформацію про відсутність випадків застосування правил визнання результатів неформальної освіти на ОП, що, на думку ЕГ, може бути пояснене недостатньою поінформованістю здобувачів саме про механізм та процедуру такого перезарахування.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Зручний та функціональний веб-сайт приймальної комісії ЗВО, що постійно оновлюється та дозволяє потенційним вступникам легко знаходити необхідну інформацію щодо вступної кампанії. 2. Наявність комплексного підходу до регламентації питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, через впровадження відповідних деталізованих положень, що чітко обґрунтовують всі необхідні процедури.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Процедура перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є недосконалою через недостатньо уточнену процедуру визнання результатів неформальної освіти, що відповідають окремим темам і модулям у межах окремих компонент. Рекомендація: до початку II семестру 2023-2024 н.р. більш чітко прописати процедури визнання результатів неформальної освіти, що відповідають окремим темам і модулям в межах окремих ОК. 2. Недостатня проінформованість здобувачів про безпосередню процедуру перезарахування результатів неформальної освіти. Рекомендація: гаранту ОП та НПП протягом 2023-2024 н.р. посилити інформування та взаємодію зі здобувачами щодо процедури такого перезарахування.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП “Економіка” відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 3.1, 3.2 та 3.3 а саме в тому, що правила прийому на навчання до закладу є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості ОП, наявні чітко регламентовані процедури визнання результатів, отриманих в інших закладах освіти (у тому числі - під час академічної мобільності). Разом з тим, ЗВО варто звернути увагу на більш ефективне інформування здобувачів про процедуру перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті та деталізувати процедуру визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у межах тем (модулів) у рамках окремих освітніх компонент. Однак, вказаний недолік не впливає суттєво на якість ОПП та освітньої діяльності. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків та їх контексту, такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявний чіткий підхід, орієнтований на вдосконалення), ОП та освітня діяльність за цією програмою в контексті Критерію 3 відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання сприяють досягненню ПРН та цілей ОП, відповідають принципам академічної свободи, студентоцентрованого підходу та регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (редакція 2022 року – https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf). Вільний вибір методів і форм навчання та академічна свобода НПП на ОП досягається шляхом самостійного вибору традиційних і інноваційних методів навчання, що було підтверджено під час зустрічей з гарантом та НПП. Матрицю відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів та методів навчання й оцінювання наведено у табл. 3 відомостей самооцінки ОП. Досягненню ПРН сприяє використання викладачами ОП системи Google Classroom та платформи Zoom, у тому числі в період дистанційного навчання. Кожен здобувач формує індивідуальну освітню траєкторію, шляхом участі у процесі удосконалення ОП, в діяльності незалежних органів самоврядування здобувачів і молодих вчених ОНУ, профспілкових організаціях, вільного вибору теми кваліфікаційної роботи, наукового керівника та вибіркового дисциплін, враховуючи свої освітні інтереси. У процесі реалізації ОП здобувачі мають можливість виступу чи участі в наукових конференціях, круглих столах, семінарах, публікуватись у збірниках наукових праць, зокрема який видається щорічно економіко-правовим факультетом (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/epf/naukova_diyalnist/programa_79-stud_konf_27-04-2023.pdf). Результати опитування здобувачів (ОП магістр) за освітньою програмою «Економіка щодо якості

навчання та викладання на ОП наведені на офіційному веб-сайті ОНУ (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/tsentr-zabezpechennia-iakosti-osvity>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ЕГ на онлайн-зустрічах з гарантом, здобувачами, НПП, випускниками підтвердила доступність та зрозумілість цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в рамках кожного освітнього компоненту. Здобувачі мають вільний доступ до силабусів, робочих програм ОК опублікованих у сайті ЕПФ. (<https://drive.google.com/drive/folders/1XAQyx5ODMPDLYiBDhOG9xFxqKDg1wAcy>) на сайті кафедри (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/theor-ecomon/reg-disc>). РПНД, які розміщено на зазначених сайтах розроблено для 2022-2023 навчального року. У закладці 2023-2024 н.р. розміщено РП за попередній рік. З розкладом занять можна ознайомитися на веб-сайті економіко-правового факультету. У ОНУ навчання здійснюється у змішаному режимі – частина здобувачів з аудиторій університету, частина онлайн за допомогою платформи Zoom (підтвердили здобувачі, НПП та представники адміністрації ЗВО). У розкладі, розміщеного на сайті ЕПФ, для частини занять вказано онлайн, для інших будь-яка додаткова інформація відсутня, в т.ч. не зазначена навчальна аудиторія. Інформація про доступ до платформи Zoom наведена у нижній частині розкладу для всіх викладачів. НПП надають інформацію щодо аспектів оцінювання, цілей, змісту та результатів ОП на початку викладання дисципліни, що також було підтверджено під час онлайн-зустрічей. Результати оцінювання заносяться у журнал системи Google Classroom (доступ на перегляд мають усі зареєстровані на курс здобувачі). У журналах відображається лише частина інформації (оцінювання виконаних практичних завдань). Щодо проходження освітнього процесу в ОНУ здобувачі можуть звернутися до куратора, гаранта ОП, деканат ЕПФ, інших уповноважених осіб, інформація про яких розміщена на дошці оголошення біля деканату ЕПФ. Конфліктних ситуацій на ОП не було. Рекомендуємо провести актуалізацію РПНД, уточнити розклад щодо розміщення повних даних.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОНУ під час реалізації програми забезпечує поєднання наукових досліджень і навчання. Кафедрою періодично проводиться низька заходів, до якої залучаються здобувачі ОП. Результати участі та проведення наведені на сайті ЕПФ (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/naukova-diialnist>). Наукова робота НПП та здобувачів наведена у звітах кафедри, (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/theor-ecomon/sc-work>). Головним напрямом наукової роботи кафедри є «Розвиток інституціонального потенціалу повоєнної економіки України», що знаходить свою реалізацію у науково-дослідних роботах, які були реалізовані або виконуються в межах робочого часу викладачів. З 1996 року кожні два роки на випусковій кафедрі проводяться міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку в умовах інституційних перетворень глобального середовища», видається збірник тез. В ОНУ є можливість публікуватися здобувачам в збірнику тез студентських конференцій ЕПФ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/epf/ekonom_pidpr/naukova_diyalnist/Prohrama_2023_kviten_stud_sektsiia_Ekonomika_ta_pidpriemnytstvo_na_sait.pdf) та НЖ Вісник «Одеського національного університету. Економіка», НЖ «Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління». Список наукових праць здобувачів різних рівнів ВО надано ЕГ на додатковий запит (за 2021-2022 роки). Щодо сайту ОНУ, у закладці Наука/Конференції студентів і молодих вчених (<https://onu.edu.ua/uk/science/stud-science/conf>) міститься інформація за 2021 рік. Під час зустрічей лише один із магістрів повідомив ЕГ про свою участь у науковій конференції. Під час роботи ЕГ було підтверджено поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Рекомендуємо залучати студентів-магістрів до НДР кафедри, факультету ЗВО систематично, оприлюднювати на офіційному сайті ЗВО повну і актуальну інформацію про НДР студентів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час обговорення з викладачами, зацікавленими сторонами-роботодавцями (стейкхолдерами) та студентським самоврядуванням стало зрозуміло, що зміст ОК ОП оновлюється постійно з урахуванням пропозицій роботодавців, досвіду НПП. Усі викладачі, які задіяні до освітнього процесу за ОП «Економіка» постійно приймають активну участь у міжнародних і українських науково-практичних конференціях, семінарах, міжнародних стажуваннях, підвищують свою кваліфікацію. Детальну інформацію щодо окремих аспектів оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних економічних практик, наведених у ЗСО, було підтверджено під час зустрічей НПП з ЕГ та документами, наданими ЗВО на додатковий запит ЕГ. Регулювання та забезпечення освітнього процесу відбувається згідно Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf). НПП публікуються у вітчизняних і зарубіжних виданнях, зокрема індексованих у базах Scopus і Web of Science,

переймають світовий досвід, що було підтверджено під час інтерв'ювання та сертифікатами, наданими на додатковий запит ЕГ.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

На думку ЕГ освіта, підвищення кваліфікації та наукові дослідження НПП тісно пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ОНУ – є одним із стратегічних пріоритетів розвитку ЗВО на 2020-2025 рр. (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>). В університеті підписано майже 200 двосторонніх угод з ЗВО, міжнародними організаціями, науковими установами, є учасником програм «Erasmus+», «Horizont-2027», Jean Monnet, DAAD, UNESCO, INTAS, HERMES, CRDF, Транскордонного співробітництва ЄС, та ін. ЗВО уклало договір про подвійні дипломи з Університетом Кассіно та Південного Лаціо (Італія). Здобувачка ОП Гришич І.О з 01.04.2023 по 30.06.2023 р. перебувала на навчанні у Німеччині у Тюбінгенському університеті Ебехарда Карла (в межах програми «Erasmus+»). Кафедра економіки та підприємництва є відповідальним виконавцем угоди про співробітництво між ОНУ і Університетом маркетингу і фінансів (В'єтнам), Вірменським державним економічним університетом (Вірменія), реалізації Договору про програму подвійних дипломів між Університетом UNICAS (Італія) та ОНУ. Викладачі ОП активно проходять закордонні стажування, беруть участь в наукових міжнародних проєктах, Детальна інформація подана у ЗСО, підтверджена під зустрічей, а також відповідними сертифікатами, наданими на додатковий запит ЕГ. Під час роботи в фокус-групах була підтверджена можливість публікацій викладачів своїх наукових досліджень у міжнародних виданнях, зокрема індексованих у Scopus та Web of Science та матеріальна компенсація за їх видання (до 2022 року).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

На ОП «Економіка» створені принципи академічної свободи та вимоги студентоцентричного підходу до зазначених у ОП цілей і програмних результатів навчання щодо методів, форм навчання та викладання дисциплін, наявна нормативна база внутрішніх документів, які регулюють та забезпечують освітній процес. Здобувачі другого рівня вищої освіти в межах ОП «Економіка» та НПП здійснюють публікації результатів власних досліджень в межах періодичних фахових видань ОНУ, збірниках тез. За умови публікації у виданнях, що індексуються провідними міжнародними наукометричними базами в ОНУ передбачена система преміювання та матеріального заохочення. Наявні приклади залучення студентів до міжнародних грантових проєктів. Укладено договір про подвійні дипломи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На сайті ЗВО відсутні РП навчальних дисциплін на 2023-2024 н.р. У розкладі занять відсутні аудиторії. Рекомендації: провести актуалізацію РПНД, уточнити розклад щодо розміщення повних даних (протягом поточного навчального року). Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП не носить систематичний характер і не оприлюднюються його результати. Рекомендації: залучати студентів-магістрів до НДР кафедри, факультету ЗВО систематично, оприлюднювати на офіційному сайті ЗВО повну і актуальну інформацію про НДР студентів (протягом поточного навчального року).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 4.1, 4.4 та 4.5, має певну узгодженість за підкритеріями 4.3 та 4.4: у ЗВО створені принципи академічної свободи та вимоги студентоцентричного підходу; здобувачі мають вільний доступ до силабусів, робочих програм ОК, порядку та критеріїв оцінювання; ЗВО забезпечує поєднання навчання і дослідження під час реалізації ОП; НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасної економічної практики; наявні приклади інтернаціоналізації діяльності ЗВО у межах ОП «Економіка» (ОР магістр). Враховуючи всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також чинників, які визначають специфічні умови реалізації ОП, експертна група вважає, що ОП загалом відповідає критерію 4 при наявності недоліків: наявна неактуальна інформація щодо окремих аспектів освітньої і наукової складової провадження ОП; потребує систематизації і розширення оприлюднення результатів

наукова та міжнародна діяльність у ЗВО і на даній ОП, зокрема. Виявлені недоліки цілком можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти в ОНУ імені І. І. Мечникова регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/48ygK9f>), Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/gmyhh>), Положенням про ректорський контроль рівня знань здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/gmyhs>). У відповідності до згаданих положень в ОНУ імені І. І. Мечникова використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, періодичний, підсумковий, атестація здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Підсумковий (семестровий) контроль здійснюється у формах екзамену, заліку. Загальна підсумкова оцінка з кожної навчальної дисципліни, з якої передбачено іспит, обов'язково складається з оцінки поточного та періодичного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю. Максимальну кількість балів за всіма видами робіт визначає викладач, про що вказує у робочій програмі навчальної дисципліни. Якщо підсумковим контролем є залік, то оцінювання відбувається на підставі результатів поточного контролю. Більш детальна інформація щодо оцінювання поточного контролю здобувачів вищої освіти наведена на ст. 13 Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова <http://surl.li/gmyhh>. Під час спілкування зі здобувачами (27.09.2023, Зустріч 3) та академічним персоналом (27.09.2023, Зустріч 4) було підтверджено доступність і розуміння критеріїв оцінювання. Робочі програми навчальних дисциплін, які розміщені на сайті університету <http://surl.li/lpnjx>, також надають пояснення щодо форм контрольних заходів, критеріїв оцінювання. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється у відповідності до 100-бальної шкали з оцінкою за національною шкалою та шкалою ECTS. Поточний контроль відбувається шляхом опитування, тестів, захистів звітів, презентацій, кейсів. Підсумковий контроль проводиться у вигляді семестрового екзамену або заліку, проте у під час роботи ЕГ у спілкуванні зі здобувачами було встановлено, що у змішаному форматі підсумкові форми навчання (як залік так і іспит) відбуваються за однаковою процедурою, а саме викладач задає декілька питань і визначає рівень знань. Крім того під час підсумкової форми навчання (заліків та іспитів) Е-навчання не використовується.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» за другим магістерським рівнем вищої освіти затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. №382. Згідно затвердженого стандарту, формою атестації здобувачів є публічний захист кваліфікаційної роботи. Форма атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» в ОНУ імені І.І. Мечникова відповідає вимогам чинного стандарту вищої освіти та освітньо-професійній програмі «Економіка». У відповідності до Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/48ygK9f>), Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова» <http://surl.li/gnock> атестація здобувачів другого (магістерського) рівня здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи визначено формування, систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних навичок зі спеціальності, отриманих у процесі навчання, та застосування їх при вирішенні конкретних теоретичних і практичних завдань, що виникають у сфері економіки, а також вдосконалення навичок ведення самостійної наукової роботи, оволодіння основними методами наукового дослідження, формулювання конкретних наукових висновків та рекомендацій за обраною темою та їх впровадження у практичну діяльність. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті або в репозитарії закладу вищої освіти. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснювати у відповідності до вимог чинного законодавства. Вимоги щодо змісту, структури та оформлення кваліфікаційних робіт регламентуються відповідними методичними рекомендаціями, які розміщуються на сайті.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти в ОНУ імені І. І. Мечникова регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/48ygK9f>), Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/gmyhh>), Положенням про ректорський контроль рівня знань здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/gmyhs>), визначені в робочих програмах навчальних дисциплін <http://surl.li/lpnjx> і зазначені в силабусах навчальних дисциплін <http://surl.li/lpronr>. Процедура повторного проходження контрольних заходів здобувачів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/48ygK9f>), Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/gmyhh>). Згідно цих документів академічну заборгованість з підсумкового семестрового контролю знань ліквідують під час додаткових сесій, що організовує деканат економіко-правового факультету згідно з графіком навчального процесу. Ліквідувати академічну заборгованість дозволяється здобувачам, які отримали загальну підсумкову оцінку в сумі 35 - 59 балів або не з'явилися без поважних причин на підсумкові контрольні заходи. Ліквідація академічної заборгованості з підсумкового семестрового контролю знань допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії. Випадків отримання здобувачами освітньої програми «Економіка» оцінки, яка не дозволяє повторне проходження контрольних заходів не було. Якщо виникла конфліктна ситуація, у випадку не об'єктивного оцінювання знань здобувачів, то за апеляційною заявою здобувача чи викладача створюється комісія для приймання іспиту (заліку), до якої входять декан факультету, завідувач(ка) кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна, науково-педагогічний працівник кафедри, який є фахівцем з відповідної навчальної дисципліни, але не брав участі у процедурі проведення або оголошенні результату контрольного заходу з цієї навчальної дисципліни, заступник декана з навчальної роботи, представник студентського самоврядування або представник профспілкової організації факультету (<http://surl.li/gmyhh>). Процедура врегулювання конфліктів в ОНУ імені І. І. Мечникова передбачена Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності в ОНУ імені І. І. Мечникова <http://surl.li/lppcm>. Випадків виявлення конфліктних ситуацій на ОП не зафіксовано. Цей факт було встановлено ЕГ під час спілкування з різними фокус-групами.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності на ОП регламентуються Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://bit.ly/3LQTLwb>), Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://bit.ly/48ygK9f>). Під час спілкування ЕГ з різними фокус-групами було встановлено, що НПП на першому занятті проводить бесіди зі здобувачами щодо необхідності дотримання принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу; також для популяризації принципів академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу здійснюється підписання викладачами та здобувачами декларацій про дотримання академічної доброчесності; проводиться анонімне анкетування здобувачів й ін., для перевірки кваліфікаційних робіт магістрантів на оригінальність використовується система Unicheck. Редакційно-видавничий відділ також використовує цю систему для перевірки наукових статей. Популяризацію академічної доброчесності у ЗВО провадять через різні просвітні наукові заходи та виховні години, під час зустрічі зі здобувачами <http://surl.li/lpqwu>, <http://surl.li/lpqgq>. Здобувачі в рамках вивчення ОК1 «Практикум з економічних досліджень» розглядають принципи академічної доброчесності, необхідність її дотримання. При зустрічі зі здобувачами було встановлено, що здобувачі денної форми навчання більш обізнані з політикою ЗВО щодо академічної доброчесності ніж здобувачі заочної форми навчання. Проте, фактів порушення академічної доброчесності не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Проведення контрольних заходів, оцінювання здобувачів, академічна доброчесність врегульована відповідними документами, що розміщені на офіційному сайті університету. Також на сайті розміщені повнотекстові версії робочих програм. Політика й принципи академічної доброчесності активно популяризуються й регламентуються відповідними нормативними документами. Позитивною практикою є наявність відділу забезпечення якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. До розвитку культури академічної доброчесності не долучаються представники студентського самоврядування, а також не у повній мірі інформуються здобувачі заочної форми навчання. Рекомендації: залучати представників студентського самоврядування до популяризації культури академічної доброчесності шляхом проведення бесід, круглих столів, під час проведення кураторських (виховних) годин зі здобувачами, а також посилити роботу з

здобувачами заочної форми навчання. 2. При проведенні підсумкових форм контролю, не є обов'язковим використання Е-навчання, що в свою чергу підвищує ризик виникнення конфліктних ситуацій та академічної недоброчесності. Рекомендації: виходячи з потреб сьогодення, а також з метою зниження ризиків виникнення конфліктних ситуацій та академічної недоброчесності здійснювати підсумкову форму контролю (іспит) з використанням Е-навчання з 2023-2024 н.р. 3. В реалізації освітнього процесу відсутня відмінність між заліком та іспитом. Крім того, також комісією ЕГ було встановлено, невідповідність форм контролю у робочій програмі ОК6 та НП (ОК6), в Робочій програмі ОК3 не передбачені години на залікове заняття (Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/48ygK9f>). Рекомендації: розробити більш уніфікований підхід до системи оцінювання поточних та підсумкових навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи до початку другого семестру 2023-2024 н.р. 4. Відсутні електронні журнали, що фіксують поточні навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за різними видами роботи. Рекомендації: запровадити електронні журнали навчання, які б демонстрували поточні навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за різними видами роботи.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання в імені І.І. Мечникова регламентуються різними положеннями та доволі чітко та прозоро описані у РП ОК. Вони доводяться до відома здобувачів другого магістерського рівня на першому занятті. Форми проведення атестації визначаються затвердженими нормативними документами. Практика забезпечення принципів академічної доброчесності є чіткою. Разом з тим, ЗВО варто звернути увагу на низьку поінформованість здобувачів заочної форми навчання щодо академічної доброчесності, а також не залученість представників студентського самоврядування до розвитку культури академічної доброчесності. Відсутність практики використання Е-навчання під час підсумкової форми контролю та електронних журналів, що фіксують поточні навчальні досягнення здобувачів за різними видами робіт. Однак, вказаний недолік не впливає суттєво на якість ОПП та можуть бути усунені протягом короткого часу. Загалом освітня програма відповідає визначеному критерію.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізувавши інформацію, що наведена в таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів» <http://surl.li/lpws> та безпосередньо ознайомившись з документами під час проведення акредитаційної експертизи, а також під час зустрічей з фокус-групами експертна група підтвердила відповідність професійної діяльності НПП ОПП освітнім компонентам, що вони викладають. До реалізації ОПП (обов'язкових ОК) залучені 8 викладачів на 11 ОК, серед яких 4 доктори наук (50%) та 4 кандидати наук (50%). Наукові ступені та/або вчені звання НПП отримані за спеціальностями, що відповідають предметній галузі ОПП та ОК, які викладають. На вибіркових ОК ОПП 2022-2023 н.р. <http://surl.li/lpxst> задіяно 5 викладачів на 8 ОК (3 кандидата наук, 2 доктора, професора). НПП, які забезпечують освітній процес на ОПП, мають 4 і більше досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених 38 пунктом Ліцензійних умов. НПП, які задіяні в реалізації ОПП (обов'язкові ОК) мають наукові публікації, що індексуються в наукометричних базах даних SCOPUS та/або WoS (окрім Караваєва Т.Л.), а також підвищують кваліфікацію відповідно вимогам (за уточненою інформацією із додаткового запита Кузнецов Е.А., що забезпечує викладання ОК6 Управлінський капітал, проходив підвищення кваліфікації за програмою науково-педагогічного працівника без відриву від основного місця роботи з 03.10.2022 р. по 02.12.2022 р. на кафедрі міжнародного менеджменту та інновацій Національного університету «Одеська політехніка»). Проте, ЕК встановила, що з дисциплін ОПП «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти відсутні методичні рекомендації, посібники для практичних (семінарських) та/або самостійної роботи як з ОК так і ВК (окрім ОК7 <http://surl.li/lrumpn>, та ОК 9). Також варто зазначити, що підвищення кваліфікації здебільшого не пов'язане з ОК що викладаються (окрім Ломачинської І.А., що забезпечує викладання ОК.1 Практикум з економічних досліджень, Чайковська М.П. ОК.4 Сучасні інформаційні технології у дослідженні соціально-економічних процесів та прикладної статистики, Ненно І.М. ВК Business and management models in Industry 4.0).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору регламентується положенням «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП ОНУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів)», яке розміщене у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО <http://surl.li/gmxwy>. В ЗВО існує також «Положення про обрання,

призначення та звільнення з посади декана факультету/директора інституту, коледжу ОНУ» <http://surl.li/l sayt>. Згідно положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, наказом ректора утворюються конкурсні комісії на факультетах до складу яких обов'язково включають керівника юридичного відділу Університету, керівника відділу кадрів, Голову первинної профспілкової організації співробітників, представника студентського самоврядування. Оголошення про конкурс, терміни та умови його проведення розміщуються в розділі «Співробітникам» (Вакансії) на офіційному вебсайті ЗВО. Вимоги до претендентів встановлюються відповідно до ЛУ провадження освітньої діяльності. При розгляді відповідності поданих претендентами документів зважають на: наявність відповідної вищої освіти; наявність і рівень наукового ступеня (доктора наук, доктора філософії (кандидата наук); наявність і рівень вченого звання (професора, доцента, старшого дослідника, старшого наукового співробітника); загальну кількість наукових праць, зокрема, у фахових виданнях із відповідної галузі, публікацій у виданнях з індексом цитування, опублікування методичних праць за останні 5 років; підвищення кваліфікації за останні 5 років; наявність щонайменше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених п. 38 ЛУ провадження освітньої діяльності. Положенням передбачено, що при укладанні трудових договорів (контрактів) з НПП можуть визначатися, зокрема, такі їх обов'язки: підготовка кандидатської (докторської) дисертації; публікація підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей та передачу їх до репозитарію ОНУ; публікація статей у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS; участь у наукових конференціях; проходження підвищення кваліфікації; виконання відповідної навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи; інші види навантаження. Під час зустрічей з фокус-групами експертній групі була надана інформація, що при укладанні контрактів враховується думка здобувачів, яку отримують при проведенні опитування «Викладач очима здобувачів», проте в установчих документах дана процедура підтвердженень не знайшла. Також ЕГ встановила, що у ЗВО відсутнє рейтингування НПП, що не дозволяє об'єктивно оцінити рівень професіоналізму викладачів ОПП. Начальник відділу кадрів А.С. Голенков на зустрічі 6 з експертною групою зазначив, що трудовий договір (контракт) з науково-педагогічними працівниками укладається терміном від 1 року в залежності від вченого звання, а також що не дивлячись на складні умови не практикується перезаключення контрактів на меншу кількість ставок (0,75 або 0,5 ставки).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз інформації, отриманої під час зустрічей із здобувачами (зустріч 3), з науково-педагогічним персоналом (зустріч 4), із роботодавцями (зустріч 5), засвідчив, що роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Шляхом проведення круглих столів, вебінарів, гостьових лекцій, наданні баз практики, залучаються до перегляду ОПП. Під час зустрічі з роботодавцями Андрій Путіхов зазначив що приймав участь у засіданні кафедри Економіки та підприємництва, де надав рекомендацію: «започаткувати вивчення нових технологій у економіці та бізнесі», яка була прийнята, про що він дізнався з протоколу. У звіті ж самоаналізу с.3 зазначено, що на засіданні кафедри А. Путіхов і Н. Пугачова зауважили на подальшому розширенні практичної підготовки магістрів. І. Мислицька (віце-президент Одеської регіональної торгово-промислової палати) повідомила, що у травні 2023 року проводила лекцію на тему «Особливості функціонування роботи бізнесу та його підтримки з боку регіональної торгово-промислової палати у військовий час» <http://surl.li/l sjtk>, а також те, що на базі Одеської регіональної торгово-промислової палати 21 вересня відбулась презентація міжнародного проекту AccEnT project: Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes за участі магістрів ОПП «Економіка» <http://surl.li/l sice>; І. Давидович (Forensic-консультант Компанії Deloitte) повідомив, що проводив відкриту лекцію для здобувачів спеціальності «Економіка» на тему «Банківська справа в умовах військового часу» <http://surl.li/l sjvd>, де також розказував про умови працевлаштування для здобувачів ОПП «Економіка». Окрім того, роботодавці залучаються до проведення практичної підготовки здобувачів. Так, Альона Церковна, директорка ПП «КОРСАР ПІВДЕНЬ СЕРВІС», повідомила, що здобувач ОПП «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти проходить виробничу практику на базі ПП «КОРСАР ПІВДЕНЬ СЕРВІС», де зміг надати практичні рекомендації які були цінні для розвитку досліджуваного підприємства. І. Мислицька, віце-президент Одеської регіональної торгово-промислової палати, повідомила, що на базі Одеської регіональної торгово-промислової палати проходили виробничу практику 2 здобувача. При уточненні інформації ЕК щодо функціонуванні Дорадчої експертної ради (<http://surl.li/l sису>) зі складу роботодавців для обговорення змісту даної ОП, підтвердження не знайшлося.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У закладі вищої освіти є практика залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та представників роботодавців. Так, зокрема І. Мислицька (віце-президент Одеської регіональної торгово-промислової палати) проводила у травні 2023 року лекцію на тему «Особливості функціонування роботи бізнесу та його підтримки з боку регіональної торгово-промислової палати у військовий час» <http://surl.li/l sjtk>. На базі Одеської регіональної торгово-промислової палати 21 вересня 2023 р. відбулась презентація міжнародного проекту AccEnT project: Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes за участі магістрів ОПП «Економіка» <http://surl.li/l sice>. І. Давидович, Forensic-консультант Компанії Deloitte, проводив відкриту лекцію для здобувачів спеціальності 051 «Економіка» на тему «Банківська справа в умовах військового часу» <http://surl.li/l sjvd>, де також розказував про умови працевлаштування для здобувачів ОПП «Економіка».

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО існує позитивна практика підвищення кваліфікації НПП приклади такого сприяння професійному розвитку викладачів регулюється Положенням про підвищення кваліфікації (стажування) викладачів ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/ylsx>). НПП даної ОП активно використовують різні форми підвищення кваліфікації (он-лайн курси, тренінги, вебіари участь у загальноукраїнських проєктах та міжнародних програмах). Так, зокрема проф. О. Горняк та доц. І. Ломачинська підвищили свою кваліфікацію у міжнародному науково-навчальному стажуванні на платформі Teadmus Service for Scientists («Organization of educational programs, innovative educational technologies and of scientific activity») (Естонія, 2021) 6 кредитів ECTS). Також, доц. І.Ломачинська пройшла міжнародне науково-педагогічне стажування «Adaptive teaching methods, global trends and innovative practice in higher education: the european experience». Varna University of Management (6 кредитів ECTS), Міжнародне підвищення кваліфікації: курси «Research Design: Inquiry and Discovery» (0,3 кредита ECTS), «On Being a Scientist» (0,3 кредита ECTS), «Introduction to Systematic Review and Meta-Analysis» (0,5 кредита ECTS) - European Academy of Sciences and Research (Hamburg, Germany) (2022). Доц. Крючкова Н. М. пройшла міжнародне науково-педагогічне стажування «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження у підготовку фахівців з економіки та управління», Вища школа бізнесу та підприємництва (м. Островець, Польща), за спеціальністю 051 «Економіка» (21.01.2019 – 30.01.2019, 5 кредитів ECTS); International postgraduate practical internship «Internationalization of Higher Education. Organization of the educational process and innovative teaching methods in higher education institutions in Poland» – Collegium Civitas, Warsaw (23.06.2020- 15.07.2020, 4 кредита ECTS); Executor of the ERASMUS + project «Boosting the role of HEIs in the industrial transformation towards the Industry 4.0 paradigm in Georgia and Ukraine, Project Reference Number: 609939-EPP-1-2019-1- BE-EPPKA2-SBHE-JP) (June, 2020-June, 2023). При аналізі сприяння професійному розвитку НПП ЕГ було встановлено, що ОНУ пропонує НПП власні сертифікаційні програми (<http://surl.li/lskbk>), мовну підготовку від Центру мовної підготовки та мовної сертифікації (<http://surl.li/gnzxa>), що має на меті забезпечення удосконалення мовної підготовки НПП. Також, ЕГ встановила, що в ОНУ відсутні програми підвищення кваліфікації зорієнтовані на удосконалення педагогічних практик НПП, а також, те, що результати підвищення кваліфікацій не спрямовані на формування практично-орієнтованих кейсів. Виходячи з вищесказаного, ЕГ рекомендує розробити заходи (майстер-класи, семінари, тренінги) для підвищення педагогічної майстерності, а також запровадити стажування викладачів на підприємствах різних сфер економіки.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО існує механізм стимулювання НПП, який базується на наступних внутрішніх нормативних документах: Статут Одеського національного університету імені І. І. Мечникова <http://surl.li/ttoi>; Додатку 3 до Колективного договору на 2021-2024 роки <http://surl.li/gmxse>. ЗВО широко використовує як моральне (грамоти, нагороди, відпочинок на базах університету та ін.), так і матеріальне стимулювання. На зустрічі з керівництвом (Зустріч 2) Ректором ОНУ було зазначено, що під час військового стану премії не виплачуються, проте до початку помномаштабного вторгнення виплати здійснювались, крім того була запроваджена грошова винагорода Гарантам ОП (за умов успішної акредитації) на протязі 3-х років у розмірі 2500 грн. до посадового окладу. Головний бухгалтер на зустрічі з ЕГ (зустріч 6) підтвердила цю інформацію. Викладачі на зустрічі з ЕГ підтвердили, що до лютого 2022 року отримували премії, наприклад, за публікацію статей в журналах, що індексуються в міжнародних базах даних Scopus, WoS; за захисти дисертацій та ін. В університеті проводиться опитування "Кращий викладач", за результатами якого визначається кращий викладач року, якому вручають "Ніку". Моральне заохочення передбачено у вигляді представлення до державних і урядових нагород, грамот, подяк, присвоєння почесних звань. На зустрічах експертної групи з фокус-групами було з'ясовано, що в університеті не існує системи оцінювання ефективності роботи НПП - рейтингування викладачів, яке дозволило більш прозоро підходити до матеріального заохочення найкращих викладачів відбиваючи успіхи у науковій, методичній, організаційній роботі, роботі зі здобувачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ДВисокий рівень залучення НПП до реалізації міжнародних програм та міжнародних науково-навчальних стажувань. Серед позитивних практик варто відзначити наявність в ОНУ власних сертифікаційних програм таких як: Грантрайтинг для гуманітаріїв; Діалог та фасилітація. Особливості медіації в соціальних конфліктах; Інтеграція Industry 4.0 у виробничі та управлінські системи; Перша домедична допомога у професійній діяльності; Перша домедична допомога у професійній діяльності педагога; Практична риторика для науковців; Розробка та впровадження сертифікатних програм; Соцмережі для освітян і науковців; Успішна комунікація українською: мистецтво літературної вимови на практиці; Успішна розповідь про себе за законами іміджеології. Існує Центр мовної підготовки та мовної сертифікації. Наявність надійного кола компаній-партнерів, роботодавців, випускників, готових до активної участі в організації та реалізації освітнього процесу; налагоджена співпраця. У ЗВО існує система стимулювання професійного зростання НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Відсутність навчально-методичних розробок з дисциплін для здобувачів ОПП «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Рекомендації: до початку другого семестру 2023-2024 н.р. розробити план підготовки власних навчальних посібників та інших методичних розробок викладачами, які задіяні в межах ОП. 2. Залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять має не системний характер, на засадах волонтерства та особистісних зв'язків. Рекомендації: з 2023-2024 н.р. систематизувати та розширити залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять. 3. Відсутня система рейтингування НПП. Рекомендації: до кінця 2023-2024 н.р. розробити систему рейтингування НПП. 4. В ОНУ відсутні програми підвищення кваліфікації зорієнтовані на удосконалення педагогічної майстерності НПП. Рекомендації: до кінця 2023-2024 н.р. розробити та впровадити заходи (майстер-класи, семінари, тренінги) для підвищення педагогічної майстерності НПП. 5. Результати підвищень кваліфікацій не спрямовані на формування практично-орієнтованих кейсів. Рекомендації: до кінця 2023-2024 н.р. запровадити стажування викладачів на підприємствах різних сфер економіки.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна кваліфікація НПП сприяє забезпеченню досягнення визначених ОП цілей та результатів навчання. Наявна висока академічна мобільності викладачів з метою стажування та підвищення кваліфікації у провідних європейських університетах. Процедури підбору персоналу загалом дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для реалізації ОП. Університет сприяє професійному розвитку викладачів як через власні програми, так і у співпраці з іншими організаціями. У ЗВО є власні сертифікаційні програми та діє Центр мовної підготовки та мовної сертифікації, що має на меті забезпечення удосконалення мовної підготовки НПП. Разом з тим, ЗВО варто звернути увагу на низькій рівень забезпеченості ОП «Економіка» магістерського рівня навчально-методичними розробками з дисциплін ОП. Не системне залучення професіоналів-практиків, експертів галузі до аудиторних занять. Відсутність системи рейтингування НПП, а також заходів щодо підвищення педагогічної майстерності. Враховуючи некритичний характер наведених зауважень, ЕГ пропонує оцінити відповідність критерію 6 в цілому на рівні В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ОП формуються згідно зі Статутом ЗВО та інших нормативних документів, базовим з яких є Кошторис (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/finansovi-dokumenty>). Під час проведення акредитаційної експертизи, ЕГ ознайомила з матеріально-технічною базою ЗВО у форматі відеогляду, зокрема й тією, що безпосередньо забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. ЕГ встановила, що ЗВО має матеріально-технічну базу та інфраструктуру, що є достатньою для досягнення програмних цілей та результатів навчання на даній ОП. Інфраструктура та матеріально-технічна база ОНУ складається з 19 корпусів, зокрема наукових і навчальних лабораторій, бібліотек, чотирьох музеїв, комп'ютерних класів, ботанічного саду, стадіону, спортивних залів, гуртожитків, їдалень, буфетів, медпунктів. Для реалізації ОП задіяно достатню кількість аудиторій, більшість з яких забезпечені мультимедійними проекторами, Wi-Fi, 2 комп'ютерні класи з мережею Інтернет, Віртуальну навчальну лабораторію «Industry 4.0», обладнану в 2021 р. з метою набуття освітніх та наукових компетентностей та навичок роботи у доповненій реальності. Наукова бібліотека забезпечує освітній процес університету, фонд бібліотеки нараховує близько 4 млн. примірників. На базі бібліотеки функціонують Електронний каталог, електронне замовлення літератури, репозитарій ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://dspace.onu.edu.ua:8080/>), де розміщені дисертаційні, кваліфікаційні випускні роботи, наукові та навчальні видання в розрізі кожного факультету університету, електронна бібліотека рідкісних видань, передбачена можливість перевірки наукових робіт на плагіат. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми доступне через електронний репозитарій наукової бібліотеки. На різних зустрічах (зі здобувачами, студентським самоврядуванням, науково-педагогічними працівниками) було підтверджено відповідність матеріально-технічних ресурсів наявним освітнім потребам.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У процесі ознайомлення з МТБ закладу та під час спілкування з фокус-групами ЕГ впевнилась, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ усіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання. У закладі забезпечено доступ (зокрема, і віддалений) до відкритих архівів, бібліографічної і реферативної бази даних ScienceDirect, SHI, Web of Science, Scopus, East View, Springer, EBSCOhost, ЛІГА ЗАКОН та ін. На відеозустрічі заступник директора бібліотеки Пружина В. наголосила, що наукова бібліотека надає ряд послуг онлайн, що особливо актуально в період дистанційного чи змішаного навчання: замовлення літератури, редагування бібліографії, тощо. Забезпечено можливість оприлюднення результатів наукових досліджень здобувачів ОП у фахових наукових журналах (Вісник ОНУ. Серія «Економіка», Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління), та апробації результатів їх наукових досліджень). Під час інтерв'ювання різних фокус-груп було з'ясовано, що основним сервісом для реалізації дистанційного навчання є Google Classroom. Крім того, для провадження освітньої діяльності на ОП використовується спеціальне економетричне програмне забезпечення: Gretl, EViews, що було підтверджено і НПП, і здобувачами.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, в ОНУ забезпечується у відповідності до Статуту ОНУ імені І.І. Мечникова та Колективного договору імені І.І. Мечникова. ЕГ встановила, що у ЗВО приділяється належна увага забезпеченню безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, у тому числі на даній ОП, охоплюючи й таку складову їх життєдіяльності, як психічне здоров'я (функціонує психологічна служба). Відеогляд МТБ продемонстрував, що навчальні корпуси ОНУ повністю укомплектовані протипожежними засобами. Також під час відеогляду було продемонстровано укриття, обладнане всім необхідним для безпечного довготривалого перебування учасників освітнього процесу під час повітряної тривоги. Фокус-групи здобувачів та НПП підтвердили, що у ЗВО регулярно проводяться інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності. На відкритій зустрічі представник профспілки ЗВО Юраш Є. наголосив, що профспілкова організація забезпечує можливість отримання здобувачами та викладачами путівки на санаторно-курортне лікування та оздоровлення у спортивно-оздоровчому таборі «Чорноморка».

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ОНУ проводить активну політику в напрямку надання освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів, що навчаються за ОП. Офіційний сайт ОНУ містить всю необхідну інформацію про канали зв'язку з адміністрацією ЗВО та іншими керівними органами університету, а також нормативно-правову базу, що регулює освітній процес. Студентське самоврядування та Профспілковий комітет студентів та аспірантів націлені на забезпечення інформаційної, соціальної, консультативної допомоги. Соціальна та консультативна підтримка реалізується також через Психологічну службу, мета якої, за словами керівника Л. Михайловської, направлена на захист психічного здоров'я і соціального благополуччя здобувачів. Здобувачі ОП контактують безпосередньо з викладачами під час занять, консультацій, заходів як особисто, так і за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Позитивною та ефективною складовою освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти ЕГ вважає зручну веб-сторінку Економіко-правового факультету, а також інформативні та активні комунікації через соціальні мережі та месенджери, що забезпечує зворотній зв'язок між здобувачами, НПП, адміністрацією. На відеозустрічі представники студентського самоврядування повідомили, що вони представляють інтереси студентів, сприяють вирішенню їхніх проблем через комунікацію з керівництвом, виступами на вченій раді тощо.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Стратегічні пріоритети розвитку Університету на 2020–2025 рр. визначають, що одним із пріоритетних напрямів розвитку є створення сучасної структури та інфраструктури, зокрема адаптація інфраструктури для людей з особливими освітніми потребами. Для реалізації права на освіту для таких осіб університет створив наступні умови: наявні пандуси, туалетне приміщення для осіб із порушенням опорно-рухового апарату; заняття проводяться лише на перших поверхах Університету; передбачена допомога з боку студентів-волонтерів; можлива організація навчання за індивідуальним графіком. Проаналізувавши внутрішні нормативні документи ЕГ встановила, що в Університеті відсутнє окреме Положення, яке регулює порядок надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами. Крім того, забезпечення інклюзивного середовища безпосередньо в аудиторіях є обмеженим і не завжди спрямовується на різні групи людей з особливими освітніми потребами, зокрема на людей з проблемами зору. На даній ОП особи з особливими освітніми потребами в даний час не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій унормовані відповідно до Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій у ОНУ імені І.І. Мечникова, Антикорупційної програми ОНУ імені І.І. Мечникова та доступні для всіх учасників освітнього процесу на офіційному сайті університету. Згідно з Положенням, в закладі передбачено два основних шляхи реагування на випадки виникнення конфліктних ситуацій: формальний (описано процедуру подання скарги) та неформальний (через застосування інноваційного інституту медіації). Здобувачі ОП можуть звернутися зі скаргою щодо вирішення конфліктної ситуації (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією) анонімно через скриньку довіри, що розташована на другому поверсі Економіко-правового факультету, зателефонувати на гарячу лінію за телефоном або написати на відповідну електронну адресу. Відповідно до розпорядження ректора в Університеті призначена Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, про діяльність якої повідомила голова студентського самоврядування ОНУ Хрищева О. Здобувачі обізнані з наявними можливостями, що зауважив голова студентського самоврядування Економіко-правового факультету Кавецький А. Здобувачі Гранін Д. та Мягченков І. підтвердили, що в закладі панує нульова толерантність до корупції та відкритість до успішного вирішення будь-яких конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Функціонування інноваційної віртуальної навчальної лабораторії «Industry 4.0», метою створення якої є побудова середовища віртуальної та доповненої реальності для застосування в освітньому процесі. 2. Робота навчально-наукового центру лідерства в освіті, який офіційно закріплений як один з варіантів вирішення конфліктних ситуацій в ЗВО через інститут медіації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Забезпечення інклюзивного середовища в закладі має певні обмеження і не завжди спрямовується на різні групи людей з особливими освітніми потребами. Рекомендація: обладнати більшу кількість аудиторій відповідними засобами для людей з особливими освітніми потребами, здійснити заходи щодо пересування в будівлях різних корпусів (зокрема, адміністративних) людей з проблемами зору (навігаційні маркери, аудіосигнали та ін.) та інші заходи відповідно до методичних рекомендацій МОН та в рамках Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Наявна достатня відповідність критерію 7: аналіз матеріально-технічних ресурсів ОНУ показав, що вони в цілому забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; заклад вищої освіти надає ресурсні можливості для всебічного розвитку здобувачів, заохочує до активної громадської діяльності, підтримує студентське самоврядування, забезпечує спортивну, наукову і творчу реалізацію; НПП знаходяться в постійному контакті зі здобувачами для надання їм освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки; у закладі існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, про що є обізнаними здобувачі. Разом з тим, університету варто звернути увагу на поліпшення інклюзивного середовища для різних груп людей з особливими освітніми потребами. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків та їх контексту, такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявний чіткий підхід, орієнтований на вдосконалення), ЕГ вважає можливим встановити відповідність даної ОП та освітньої діяльності за цією програмою в контексті Критерію 7 на рівні В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП здійснюється відповідно до Положення про освітні програми в ОНУ (<http://surl.li/gqtsj>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ (<http://surl.li/gqtss>) та Положення про моніторинг якості освіти в ОНУ (<http://surl.li/lzzm>). Оновлення ОП відбулось у 2020 р. та у 2022 році. Аналіз наданих додаткових документів, а також пропозиції ОП Економіка 2022 <https://bit.ly/46ET1SZ> засвідчили внесення в ОП 2020 р. наступних змін: внесено до складу дисциплін загальної підготовки ОК1 «Практикум з економічних досліджень» (3 кредити ECTS) замість ОК2 «Методологія та організація наукових досліджень» (4 кредити ECTS); ОК4 «Сучасні економічні теорії і актуальні проблеми економічної політики» (4 кредити ECTS) введено до складу дисциплін загальної підготовки (ОК2 «Сучасні економічні теорії і актуальні проблеми економічної політики» (4 кредити ECTS)); ОК1 «Цивільний захист» (3 кредити ECTS) введено до складу вибіркових дисциплін та змінено назву на ВК «Цивільний захист та медицина катастроф»; ОК6 «Управлінський капітал» збільшено кількість кредитів ECTS з 3 кредитів ECTS до 4 кредитів ECTS; змінено назву ОК6 «Сучасні інформаційні технології у дослідженні соціально-економічних процесів» (3 кредити ECTS) на ОК7 «Сучасні інформаційні технології у дослідженні соціально-економічних процесів та прикладної статистики» (3 кредити ECTS); ОК7 «Економічна і фінансова політика в умовах глобалізації» (6 кредитів ECTS) трансформувати в ОК11 «Економічна політика і стратегії розвитку» (5 кредитів ECTS); змінено назву ОК8 «Моделювання та прогнозування економічних та соціальних процесів» (4 кредити ECTS) на ОК9 «Моделювання та прогнозування економічних та соціальних процесів на основі статистичних баз даних» (3 кредити ECTS); для ОК10 «Міжорганізаційні мережі в економіці та управлінні» зменшено кількість кредитів ECTS з 4 кредитів ECTS до 3 кредитів ECTS; для ОК8 «Соціальна економіка та соціальне підприємництво» зменшено кількість кредитів ECTS з 4 кредитів ECTS до 3 кредитів ECTS. Збільшено загальну кількість кредитів, які виокремлено для набуття здобувачами практичного досвіду за допомогою впровадження двох обов'язкових компонент: ОК12 «Виробнича практика» (4,5 кредитів ECTS) та ОК13 «Переддипломна практика» (4,5 кредитів ECTS) замість ОК14. Оптимізовано вибіркові дисципліни з формуванням 4 каталогів вибіркових дисциплін, в межах яких здобувачі обирають дисципліни наступним чином: 1 дисципліну з каталогу №1 (4 кредити ECTS); 2 дисципліни з каталогу №2 (8 кредитів ECTS); 1 дисципліну з каталогу №3 (4 кредити ECTS) та 4 дисципліни з каталогу №4 (12 кредитів ECTS). Здобувачам надано можливість обирати дисципліни з інших ОП університету. Поряд з цим ЕГ було встановлено, наявність змін в ОП 2022, які не знайшли відображення в у матеріалах обговорення, а саме введення ОК4 «Сучасні методи статистичного аналізу ефективності бізнесу» (3 кредити ECTS).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова представник від спільноти здобувачів вищої освіти входить до групи розробників освітньої програми «Економіка» другого магістерського рівня, й відповідно залучений до процесу моніторингу освітньої програми, періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачів запрошують на засідання кафедри економіки та підприємництва при обговоренні пропозицій до оновлення ОПП. Моніторинг на рівні ОПП здійснюється, як правило, членами робочої групи ОПП за участі профільних кафедр із залученням представників органів студентського самоврядування. В ОНУ розроблений порядок проведення анкетування для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (<http://surl.li/ltaqv>). Так, зокрема, моніторинг здійснюється на наступних анкетами: Анкета Якість освітньої програми, Анкета Якість освіти, Анкета Якість викладання. Анкети для опитування здобувачів розміщено за посиланням у розділі «Анкети для опитування здобувачів» на веб-сторінці Центру забезпечення якості освіти. Ініціаторами опитування виступають гаранті освітніх програм та-або адміністрація базових факультетів. Результати анкетування опрацьовуються Центром забезпечення якості освіти. Аналітичні звіти розміщуються на сторінці Центру <http://surl.li/gnpps> та доводиться до відома учасників освітнього процесу на засіданнях, зборах. Також на сторінці економіко-правового факультету електронна скринька osvita.epf@onu.edu.ua, куди кожен зі стейкхолдерів освітнього процесу має можливість надати свої зауваження або пропозиції щодо розвитку освітніх програм на економіко-правовому факультеті ОНУ. Під час роботи експертної групи зі здобувачами (Зустріч 3) ними було підтвердження системне анкетування щодо аналізу якості як освітнього процесу, так і якості ОПП. Серед побажань, які здобувачі висловили, під час опитувань було поглиблення вивчення ділової іноземної мови. Також отримана інформація підтверджується результатами опитування <http://surl.li/ltuku>. Кесарь Я., випускниця 2022 року, (зустріч 5) повідомила ЕГ, що надавала рекомендації щодо розширення можливостей отримання «soft-skills», збільшити залучення професіоналів-практиків та представників бізнесу. Параманова Юлія, випускниця 2022 року, повідомила, що також нею надавались пропозиції, щодо поглиблення вивчення рівня іноземної мови, залучення іноземних викладачів до викладання на ОПП, та розширення переліку вибіркових дисциплін. Також, Парамановою Юлією було зазначено, що її рекомендації були прийняті у березні 2023 року. Отримана інформація не знайшла підтвердження ні в результатах опитування <http://surl.li/ltuwl>, ні в наданих документах (Запит№14). Крім того, зі слів Гаранта, ОПП 2022 року не оновлювалась, у зв'язку з відсутністю потреби.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Представники роботодавців залучаються до періодичного обговорення та перегляду ОПП шляхом участі у семінарах, тренінгах, конкурсах, відкритих лекціях, керуванні виробничою практикою, шляхом опитування. Варго зазначити, що У відкритому доступі результати опитування відсутні, проте на додатковий запит ЕГ (запит №7) була надана інформація щодо результатів анкетування різних категорій стейхолдерів (16 респондентів загалом, серед них 18,8 % роботодавців), включаючи роботодавців, при перегляді ОПП 2022 року. Так, серед пропозиції щодо вдосконалення ОПП «Економіка» 2022 року зазначено: - збільшити врахування досвіду функціонування зарубіжних закладів розвинутих країн;- застосування більш нових програмних застосунків; - більше дисциплін викладати англійською мовою; включити до переліку ряд дисциплін як гуманітарного так і професійного спрямування. Роботодавці залучаються до рецензування ОПП <http://surl.li/ltvcb>, а саме А. Путіхов, І. Мислицька, Н. Пугачова. Всі надані рецензії є позитивними, на думку рецензентів зміст ОПП відповідає сучасним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти та в повній мірі розкриває унікальність даної ОПП. Так, на зустрічі ЕГ з роботодавцями та випускниками (зустріч 5) роботодавці підтвердили свою участь у різного роду заходах, проте А. Путіхов – керівник Центрального відділення ПАТ «МТБ Банк» у м. Чорноморськ, повідомив, що на засіданні випускової кафедри запропонував: «вивчення нових технологій у економіці та бізнесу», а також те, що його пропозиції були враховані, про що він дізнався з протоколу засідання кафедри. В звіті з самоаналізу ОПП «Економіка» (с.5) зазначено, що у засіданнях кафедри економіки та підприємництва Об.04.2022 р., 11.05.2022 р., взяли участь А. Путіхов і Н. Пугачова, які зауважили на подальшому розширенні практичної підготовки магістрів. У матеріалах, що були надані на запит ЕГ (запит №13) інформація щодо надання та врахування даних пропозицій відсутня. На економіко-правовому факультеті ОНУ створена Дорадча експертна рада економіко-правового факультет (<http://surl.li/lisu>) до складу якого входять роботодавці (Лейвіков С. М. – директор ТОВ «Облтепло» і «Південна теплова компанія», ТОВ «Облтепло», радник голови Одеської обласної ради; Пугачова Н. М. – Начальник фінансового відділу ТОВ "Телекарт-Прилад"; Путіхов А. О. – керівник Центрального відділення ПАТ "МТБ Банк" (м. Чорноморськ); Салюк-Кравченко О.О. – начальник планово-економічного відділу Управління житлово-комунального господарства та енергозбереження Департаменту інфраструктури, розвитку і утримання мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та житлово-комунального господарства Закарпатської обласної державної адміністрації, кандидат економічних наук.) Проте, при з'ясуванні принципів функціональної даного органу, ні Пугачова Н.М., ні Путіхов А.О. не змогли надати інформації.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На сайті економіко-правового факультету ОНУ та випускової кафедри ведеться сторінка Кар'єра <http://surl.li/ltvof>, та сторінка Випускники <http://surl.li/ltvprk>, де зазначені випускники, а також відгуки здобувачів різних років випуску. В університеті з 2014 року існує Асоціація випускників та друзів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова <http://surl.li/ltvrs>. Студентським самоврядуванням ОНУ імені І.І. Мечникова запроваджено «Цикл зустрічей з випускниками ОНУ» <https://bit.ly/3tgpri4i>. В університеті існує Відділ (бюро) сприяння працевлаштуванню випускників та студентів <https://bit.ly/3Q3ZJfU>, який здійснює збір інформації щодо працевлаштування та кар'єрного шляху випускників. Крім цього за роботу з випускниками відповідають гаранті ОП, наукові керівники, випускові кафедри. Так при інтерв'юванні фокус-групи із працівниками структурних підрозділів (зустріч 6.) Мирослава Нападівська, керівник бюро працевлаштування, підтвердила, що до початку дистанційної форми навчання інформація щодо кар'єрного шляху випускників збиралась, проте наразі ця робота призупинена. На зустрічі 5 було підтверджено, що випускники за даною ОПП знаходяться в тісному контакті з факультетом, зокрема кафедрою економіки та підприємства в особі Гаранта, завідувача кафедри.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час спілкування з О. Сминтиною, яка є керівником підрозділу, що відповідає за внутрішню систему забезпечення якості освіти, нею було зауважено, що в ОНУ розроблена та впроваджена в освітній процес система забезпечення якості освіти, основні функції покладено на центр забезпечення якості освіти та академічної доброчесності. Так, системою внутрішнього забезпечення якості освіти при перегляді ОП у 2022 році було виявлено ряд недоліків, серед яких: 1. Розширити перелік вибіркового дисциплін навчальними курсами, надавши можливість здобувачам обирати дисципліни з інших ОП ОНУ. Реакцією на це зауваження було розширення переліку вибіркового компонентів шляхом введення навчальних дисциплін ВК «Insurance Management», ВК «Business and management models in Industry 4.0», проте як такий каталог вибіркового дисциплін ОП «Економіка» другого рівня ВО у вільному доступі відсутній, існують лише силабуси вибіркового компоненті що знаходяться в різних папках (<http://surl.li/ltwhf>). Надана можливість для здобувачів обирати дисципліни з інших ОП (загальний каталог ВК також відсутній). 2. Прیدілити більшу увагу практичній підготовці з дисциплін професійного спрямування. ЕГ було проаналізовані РП ОК та встановлено, що дане зауваження усунуто не у повній мірі (більшість дисциплін мають суто теоретичний характер). 3. Залучити професіоналів для проведення аудиторних занять для здобувачів ОП. Реакцією на даний недолік було організація наступних гостьових лекцій: І. Мислицька (віце-президент Одеської регіональної ТПП) проводила у травні 2023 року лекцію на тему «Особливості функціонування роботи бізнесу та його підтримки з боку регіональної торгово-промислової палати у військовий час» <http://surl.li/ljsjk>. Крім того, на базі Одеської регіональної ТПП 21 вересня 2023 р. відбулась презентація міжнародного проекту AccEnT project: Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes за участі магістрів ОП «Економіка» <http://surl.li/lisice>. І. Давидович, Forensic-консультант Компанії Deloitte, проводив відкриту лекцію для здобувачів спеціальності «Економіка» на тему «Банківська справа в умовах військового часу» <http://surl.li/ljsjvd>; 4. Залучити

гостьових лекторів з іноземних ЗВО за професійним спрямуванням. Підтверджені реакції на дане зауваження відсутні. 5. Розширити можливості долучення здобувачів ОП до реалізації міжнародних освітніх та наукових проєктів ОНУ. Реакція за дане зауваження: підписання договору про програму подвійних дипломів зі спеціальності «Економіка» між Університетом Кассіно та Південного Лаціо (Італія); здобувачка 2 курсу магістратури спеціальності «Економіка» І. Гришич у 2 семестрі 2022-2023 навч. року реалізовувала академічну мобільність в University of Tübingen (Німеччина). 6. Активізувати роботу щодо інформування здобувачів вищої освіти стосовно змін, що вносяться до ОП, її реалізації. Реакція за дане зауваження: розміщення відповідної інформації на сайті кафедри (<http://surl.li/ltwjm>, <http://surl.li/ltfya>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма «Економіка» другого магістерського рівня акредитується вперше, тому зауваження від попередніх акредитацій відсутні. Але на підставі інших акредитаційних експертиз було проведено ряд заходів. На рівні ЗВО: окремим внутрішнім документом унормовано питання з організації навчання осіб з особливими потребами <http://surl.li/ltwmg>. На рівні Групи розробників ОПП Економіка при підготовці проєкту ОП 2022 р.: додатково досліджено досвід закордонних ЗВО, зокрема, потенційних партнерів ОНУ; активізовано роботу щодо залучення професіоналів-практиків та експертів галузі до проведення аудиторних занять <http://surl.li/lstjk>, <http://surl.li/lstice>, <http://surl.li/lstjvd>; посилено публікаційну активність НПП до освітніх компонент; інформування здобувачів про існуючий механізм вирішення конфліктних ситуацій (планові заходи на 2022-2023 н.р.); посилення роботи з випускниками ОП, розміщено відповідну інформацію на сайті кафедри (<http://surl.li/ltwlr>); залучено здобувачку 2 курсу магістратури спеціальності «Економіка» І. Гришич у 2 семестрі 2022-2023 навч. року до реалізації академічної мобільності в University of Tübingen (Німеччина).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті Одеського національного університету імені І.І. Мечникова сформована культура якості освіти та освітнього процесу. В ході інтерв'ювання експертною групою з різними фокус-групами було встановлено, що обговорення якості освіти відбувається при зустрічах зі здобувачами, з роботодавцями, на засіданнях кафедри, засіданнях Вченої ради факультету, науково-методичній комісії, Науково-методичній раді Університету та Вченій раді університету. Розроблена чітка нормативна база щодо функціонування й систематичного моніторингу системи якості освіти. Створений окремий відділ забезпечення якості освіти, який забезпечує проведення заходів, що сприяють покращенню й розвитку культури якості освіти й освітнього процесу в Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ОНУ ім. І.І. Мечникова створена й діє чітка нормативна база щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Також у закладі вищої освіти створена система забезпечення якості освіти, функціонує відділ забезпечення якості освіти. На економічно-правовому факультеті, створена Дорадча експертна рада економіко-правового факультету. Роботодавці зацікавлені у підготовці висококваліфікованих фахівців й відповідно у працевлаштуванні. Академічна спільнота обізнана з культурою якості в ОНУ ім. І.І. Мечникова. Учасники освітнього процесу є обізнаними с процедурою перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Відсутня практика опитування здобувачів в рамках застосовуваних форм і методів навчання, якості викладання, в рамках кожного освітнього компонента. Рекомендації: до кінця першого семестру 2023-2024 н.р. запровадити практику опитування здобувачів щодо якості викладання кожного освітнього компонента. 2. Відсутня практика інформування здобувачів вищої освіти, роботодавців, випускників щодо результатів запроваджених дій за результатами проведених опитувань. Рекомендації: здійснювати інформування стейкхолдерів, шляхом публічного відображення, на сайті ОНУ, впроваджених заходів за результатами анкетування. 3. Відсутня практика оприлюднення на офіційному сайті результатів проведених опитувань щодо якості освітнього процесу випускників, роботодавців, академічної спільноти; моніторингу якості ОП. Рекомендації: протягом 2023-2024 н.р. запровадити практику оприлюднення результатів проведених опитувань щодо якості освітнього процесу випускників, роботодавців, академічної спільноти; моніторингу якості ОП. 4. Відсутня система контролю за усуненням зауважень, які були виявлені під час здійснення внутрішнього забезпечення якості освіти при перегляді ОПП, та сформульованих під час попередніх акредитацій за різними рівнями вищої освіти. Рекомендації: до кінця першого

семестру 2023-2024 н.р. розробити дієвий механізм контролю усунення зауважень під час моніторингу якості ОП, а також сформульованих під час попередніх акредитацій за різними рівнями вищої освіти. Систематизувати роботу структурних підрозділів щодо оновлення ОПП. 5. Низька активність залучення роботодавців до оновлення ОПП, зокрема через дорадчу експертну раду економіко-правового факультету. Рекомендації: до кінця першого семестру 2023-2024 н.р. систематизувати роботу дорадчої експертної ради економіко-правового факультету з подальшим висвітленням результатів роботи.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У процесі акредитації ОП «Економіка» в ОНУ було встановлено, що в ЗВО створена й діє чітка нормативна база щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Також, у закладі вищої освіти створена система забезпечення якості освіти, функціонує відділ забезпечення якості освіти. На економічно-правовому факультеті, створена Дорадча експертна рада економіко-правового факультету. Однак, акредитаційної експертизи було встановлено, що на ОП відсутня практика опитування здобувачів в рамках ОК, а також відсутня практика інформування стейкхолдерів щодо запроваджених дій за результатами проведених опитувань. Відсутня практика оприлюднення на офіційному сайті результатів проведених опитувань щодо якості освітнього процесу та моніторингу якості ОП та не прослідковується контроль за усуненням зауважень. Низька активність залучення роботодавців до оновлення ОПП, не прослідковуються результати роботи дорадчої експертної ради. Виходячи з викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Ознайомлення з системою внутрішнього нормативного забезпечення та комплексом внутрішніх нормативних документів дає підстави ЕГ стверджувати, що усі права та обов'язки учасників освітнього процесу регламентовані, є чіткими та зрозумілими. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова регламентуються нормативними документами, такими як: Статут Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Колективний договір на 2021–2024 рр, Правила внутрішнього трудового розпорядку, Антикорупційна програма ОНУ імені І.І. Мечникова, Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу, Положення про політику та порядок врегулювання конфліктних ситуацій в ОНУ імені І.І. Мечникова, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін та ін. Вивчені нормативно-правові документи доступні для ознайомлення всіма учасниками освітнього процесу та опубліковані на офіційному сайті ЗВО у вкладці «Офіційні документи» (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). Наявна зручна мапа сайту університету, яка разом із пошуковим функціоналом, дозволяють швидко ознайомитися зі структурою університету та отримати необхідну інформацію. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти та НПП ЕГ дійшла висновку, що учасники освітнього процесу дотримуються визначених правил та процедур під час реалізації ОП. У той же час, ЕГ зауважує недостатнє інформування здобувачів про актуальні новини на офіційній веб-сторінці Економіко-правового факультету (через неоновлення новин з кінця 2022-2023 н.р.).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

В ОНУ імені І.І. Мечникова затверджено Положення про освітні програми, згідно з яким проекти ОП та зміни до них оприлюднюються у відкритому доступі на веб-сайті Університету в розділі «Громадське обговорення». Наступним етапом після обговорення є прийняття проектною (робочою) групою протягом місяця рецензій, відгуків, пропозицій і зауважень усіх зацікавлених стейкхолдерів; узагальнення, систематизація і внесення до проекту змін ОП у разі їх відповідності меті освітньої програми. ЕГ встановила, що проект ОП оприлюднено на веб-сайті ОНУ та відкритий для обговорень між усіма стейкхолдерами ОП «Економіка» (https://drive.google.com/drive/u/o/folders/1Mk7AeIo-s-1r3fC-cSZE_IoeNsif1xop). Крім того, ЗВО наведено узагальнену інформацію щодо отриманих пропозицій від різних груп стейкхолдерів та фактів їх врахування або відхилення (https://drive.google.com/drive/u/o/folders/129MIDFExHdfVrU9rBQ9FI0ohXtGQ_dS9). ОНУ ім. І. Мечникова також

розробив анкету для стейкхолдерів у вигляді гугл-форми для покращення ОП (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScveHwzr_1GuXU6wGhroooaBeEm8f9AiztbnIMORFEq79oZRA/viewform). Фокус-група випускників та роботодавців підкреслили значний потенціал цієї ОП, а також наголосили на відкритості ЗВО до врахування побажань при розробці ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Актуальна версія ОП «Економіка», яка містить цілі, перелік ОК, загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності, ПРН в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства, розміщена у вільному доступі на загальному сайті ОНУ у розділі «Офіційні документи» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/epf/OP_051mag_2022.pdf). Також подібну інформацію оприлюднено у розділі «Спеціальності та освітні програми» на офіційному веб-сайті Економіко-правового факультету ОНУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1.Траєкторія на забезпечення повної прозорості діяльності ОНУ в частині оприлюднення проєктів ОПП та узагальненої інформації щодо отриманих пропозицій від різних груп стейкхолдерів та фактів їх врахування або відхилення 2.Оприлюднення інформації про ОПП за всі роки існування, що забезпечує прозорість її функціонування та можливість простежити траєкторію розвитку для зацікавлених осіб

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недостатнє інформування здобувачів про актуальні новини на офіційній веб-сторінці Економіко-правового факультету (через неоновлення новин з кінця 2022-2023 н.р.). Рекомендація: до кінця I семестру 2023-2024 н.р. Центру інформаційних технологій активізувати роботу щодо оновлення веб-сторінки факультету в контексті публікації новин, оголошень та ін.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОПП в достатній мірі відповідає Критерію 9. В ОНУ наявний високий загальний рівень та сталі практики щодо оприлюднення внутрішніх документів, методичного забезпечення, інформації для вступників, інформації, що стосується академічної доброчесності та системи забезпечення якості освітньої діяльності, в тому числі процесів громадського обговорення. Разом з тим, наявні слабкі сторони, які, на думку ЕГ, можуть бути швидко усунені. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, врахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 9 при наявності незначних слабких сторін, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лук`янова Валентина Вячеславівна

Члени експертної групи

Понедільчук Тетяна Василівна

Півень Владислав Сергійович